

SOSYAL BİLGİLER

6. SINIF

Drift serisi

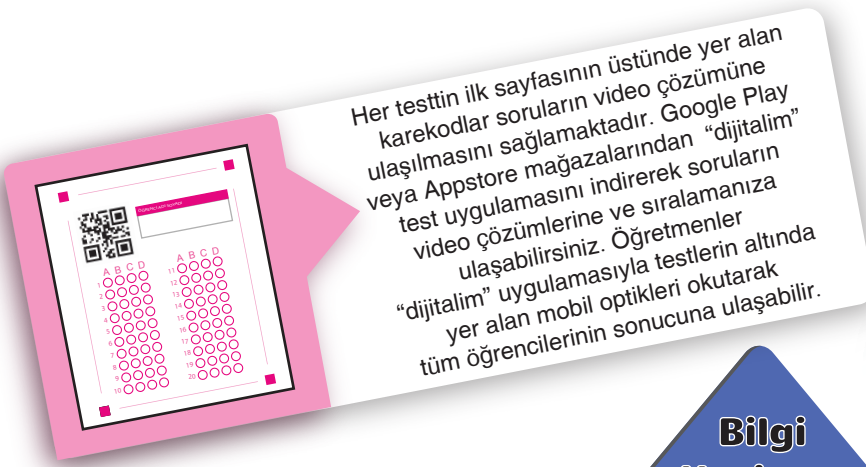
MANTIK / MUHAKEME
SÖZEL YETENEK
AKIL YÜRÜTME

Selçuk ÇETİN
Ümit KILIÇ
Mustafa YÜCEL
sosyal hocca

video
CD-ROM

SSB-0107
KAVINLAR

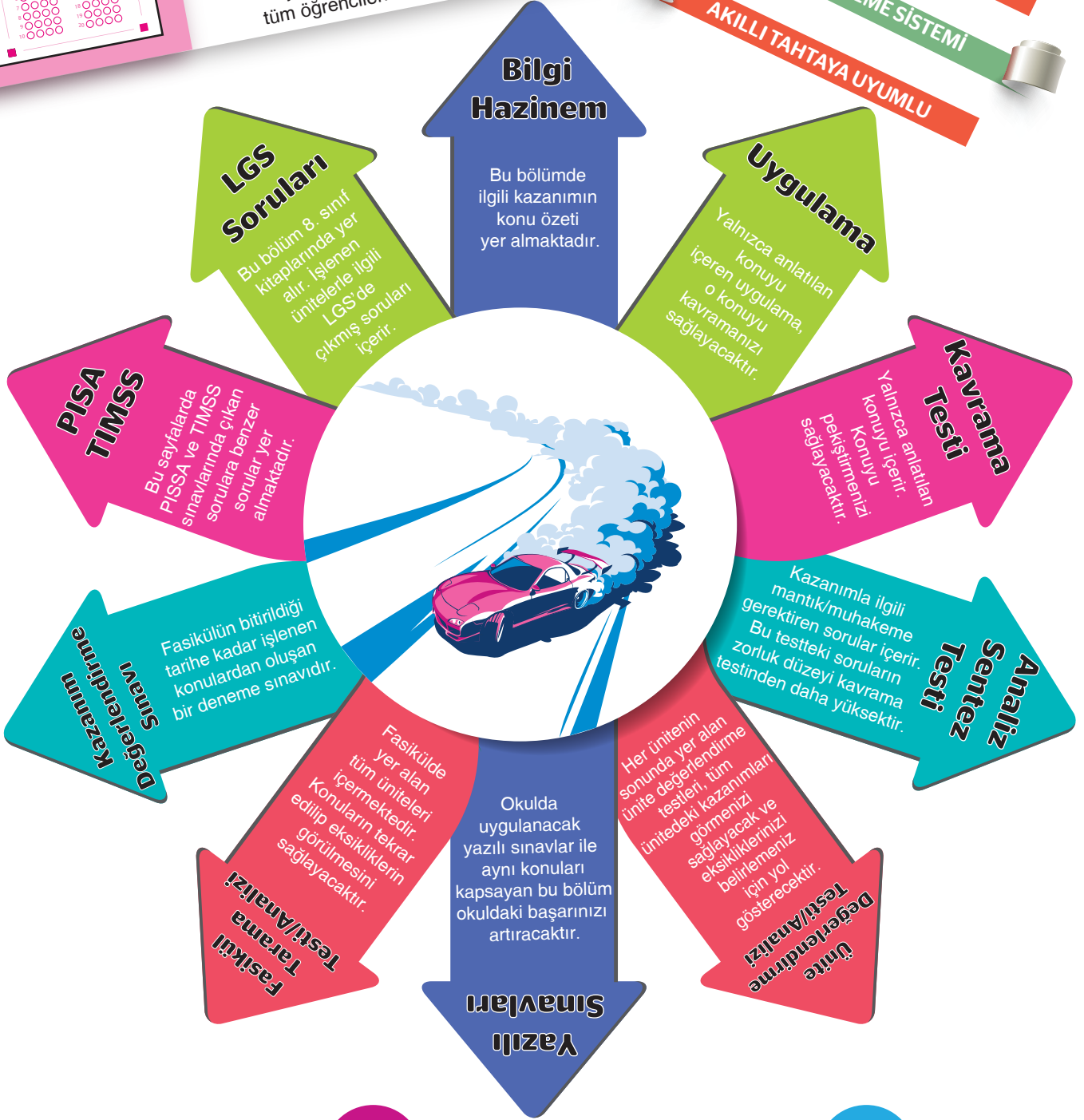
Millî Eğitim Bakanlığı
T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

YENİ MÜFREDATA UYGUN

TAM HÜCRELEME SİSTEMİ

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

5
BİLGİ HAZİNE
SAYISI

10
UYGULAMA
SAYISI

142
SORUSAYISI

1
YAZILI SINAV
SAYISI

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,
yayımlanması ve depolanması yasaktır.

130719 – B2

ISBN: 978-605-7585-21-9

Genel Yayın Yönetmeni
Selim AKGÜL

Yazarlar
Ümit KILIÇ
Selçuk ÇETİN

Editör
Semra AKGÜL

Dizgi
Son Viraj Dizgi Birimi

Basım Yeri

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Son Viraj Yayınları olarak hedefi yüksek olan öğrencilere rehber olmak ve onların başarı seviyesini yükseltmek için yola çıktık. Değişen sınav sistemiyle birlikte ortaya çıkan yeni nesil sorularla kitaplarımızı oluşturarak sizleri bu sınavlara en iyi şekilde hazırlamayı istiyoruz.

Kitaplarımızı hazırlarken Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarındaki kazanımları esas alıyoruz. Soruları bu kazanımlar çerçevesinde hazırlıyor, tüm kazanımlara kitaplarımızda yer veriyoruz. Bunu yaparken kazanım dışına asla çıkmıyoruz. Testleri mantık, muhakeme, analiz, sentez gerektiren sorularla oluşturuyoruz. Yeni nesil olarak adlandırılan bu tip sorularla öğrencilerimizin analitik düşünerek bilgilerini günlük hayata aktarabilmelerini amaçlıyoruz.

Bloom taksonomisine uygun olarak “tam öğrenme” modeliyle hazırladığımız özet konu anlatım, uygulama, kavrama, analiz-sentez, ünite değerlendirme testi ve analiziyle oluşturduğumuz “Drift Serisi” öğrencilerimizi bilgi düzeyinden sentez düzeyine çıkarıyor. Kolaydan zora şeklinde hazırlanan bu testler sayesinde başarı basamaklarını kolaylıkla aşacağınızı düşünüyoruz.

Ünite değerlendirme testleri şeklinde hazırladığımız “OFF-ROAD Serisi” ile son tekrarı da yaparak öğrencilerimizi hedeflerine bir adım daha yaklaştırıyoruz. Deneme sınavlarıyla da sizleri sınav seviyesinden daha üst seviyelere taşıyarak sınavlarda karşılaşacağınız hiçbir soru karşısında zorlanmadan başarılı sonuçlar elde edeceğinizi düşünüyoruz.

Son Viraj Yayınları ile çıktığınız bu yolculukta hedefinize ulaşmanızı diliyor, size bu yolda rehberlik yapmaktan onur duyuyoruz.

Selim AKGÜL

Genel Yayın Yönetmeni

İçindekiler

1. ÜNİTE

BİREY VE TOPLUM

Değişen Rollerim	7
Kültürümüzle Yaşıyor ve Gelişiyoruz	7
Ön Yargıları Kırıyorum.....	7
Birlikte Daha Güçlüyüz	13
Sorumluluklarımın Çözümünü Biliyorum	13
1. Ünite Değerlendirme Testi.....	19
1. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	23

2. ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

Destan ve Yazıtlarda Türkler.....	27
İslamiyet'in Doğuşu ve Değişim.....	33
İslamiyet ve Türkler	33
I. Dönem I. Yazılı	39
Yeni Yurt Anadolu.....	41
Medeniyete Yön Veren Yollar.....	41
2. Ünite Değerlendirme Testi.....	47
2. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	51
1. Fasikül Tarama Testi	53
1. Fasikül Tarama Testi Analizi	57
1. Deneme	59
Cevap Anahtarı	63

1. ÜNİTE

Birey ve Toplum

Değişen Rollerim

Kültürümüzde Yaşiyor ve Gelişiyoruz

Ön Yargıları Kırıyorum

Birlikte Daha Güçlüyüz

Sorumluluklarımın Çözümünü Biliyorum

Ünite Değerlendirme Testi

Ünite Değerlendirme Testi Analizi

KAZANIMLAR

6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki deęişimini inceler.

6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğın oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.

6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.

6.1.4. Toplumsal birlikteliğın oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.

6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

Bilgi Hazinem

Değişen Rollerim

- ➔ Anne, baba ve çocuktan oluşan ailedeki bireylere düşen roller, içinde buldukları toplumun yapısından ve geleneklerinden etkilenir. Sürekli ve hızlı bir değişimin yaşandığı günümüz toplumlarında kültürel yapıdaki değişimlerden dolayı anne ve babanın rollerinde de değişim meydana gelmiştir.
- ➔ Toplum yaşantısı içerisinde zaman ilerledikçe rollerde beraberinde değişim geçirmektedir. Örneğin bir erkek birey doğduğunda ailesi için çocuktur. Büyüyüp kardeşi olduğunda abi rolüne bürünmektedir. Evlendiğinde eş, çocukları olduğunda baba rolüne bürünmektedir.
- ➔ Bir kişinin bir işte üzerine düşen göreve **rol** denir. İnsanlar bazı rolleri istemeden üstlenirken bazılarını sonradan kazanabilir.
- ➔ Toplumda yaşayan bireyler yaşamlarını devam ettirirken çeşitli grupların içerisine dahil olurlar. Buldukları grupların farklı olması üstlendikleri rollerin değişmesine neden olmaktadır. Örneğin 12 yaşında bir birey aile de çocuk rolünde, okulda öğrenci rolünde, okul takımında oyuncu rolünde yer alabilir. Dolayısıyla bir kişi farklı roller üstlenebilir.
- ➔ Aile bireyin içinde yer aldığı ilk sosyal grup ve kurumdur. Bunu daha sonra akraba, arkadaş çevresi ve okul takip eder. Zaman içerisinde rollerimiz farklılaşmaktadır.
- ➔ Rollerimiz bize bir takım hak ve sorumluluklar da yükler. Haklarımız hukukun çizdiği sınırlar çerçevesinde sahip olduğumuz kazanımlar ya da yapabileceklerimizle ilgilidir.
- ➔ Mesleki rollere ilişkin beklentiler yazılıdır. Sosyal rollere ilişkin beklentiler ise yazılı değildir. Örneğin polislerin kanun ve yönetmelikler çerçevesinde belirlenmiş görev ve sorumluluklarının yanında toplumun da onlardan beklentileri bulunmaktadır. Toplum onlardan sosyal rolleri gereği dürüst, fedakar ve tarafsız olmalarını bekler.

Kültürümüzle Yaşıyor ve Gelişiyoruz

- ➔ **Kültür**; insan toplumuna özgü bilgi inanç ve davranışlar bütünü ile bu bütünün parçası olan maddi nesnelere dir. İşte bu modeli nesnelere arasında dil, din, gelenek ve görenek, sanat, dünya görüşü, tarih şeklinde sıralayabiliriz.
- ➔ Dil, kültür unsurlarının başında gelir. Çünkü dil olmadan öteki unsurların meydana gelmesi mümkün değildir. Dil, bir milletin ses dünyasıdır.
- ➔ Din, kültür unsurları içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Dini bayramlar ve törenler bunun açık örnekleridir.
- ➔ Gelenek ve görenekler, bir milletin yazılı olmayan kurallarıdır. Toplumsal hayatın düzenlenmesinde çok önemli bir işlevi bulunmaktadır.
- ➔ Tarih, bir milletin çağlar içerisinde geçirdiği olaylar bütünüdür. Tarih her ne kadar geçmiş bir zaman dilimini anlatsa da şu gerçek unutulamaz: Geçmişini bilmeyen, geleceğe güvenle bakamaz.

Ön Yargıları Kırıyorum

- ➔ İnsan doğasının özelliklerinden birisi de farklı olana karşı ön yargı oluşturmaktır.
- ➔ Ön yargının; bir grup veya grubun öğelerine karşı olumsuz bir ön değerlendirme, tutum olduğu söylenebilir. Peşin kararlar ve kalıp yargılar davranışa dönüşürse ayrımcılık meydana gelir.
- ➔ İnsanları, diğer insanlara karşı ayırt etmek veya gruplamak için ırk, cinsiyet, dini inanç, etnik köken gibi fiziksel ve sosyal ayırt ediciler kullanılır.

“Ne kadar hazin bir çağda yaşıyoruz. Bir ön yargıyı ortadan kaldırmak, bir atomu parçalamaktan daha zor artık.”

Albert Einstein

A. Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlar için "D" kutucuğuna "✓", yanlış olanlar için "Y" kutucuğuna "X" işareti koyunuz.

	D	Y
1. Ön yargılar insanları her zaman doğru noktalara götürür.		
2. Sosyal roller zaman içerisinde değişkenlik gösterebilir.		
3. İnsanların buldukları ortamlar üstlendikleri rolleri değiştirebilir.		
4. Kültür, insanların geçmişten gelen bağlarından etkilenir.		
5. Toplumda uyum içerisinde yaşamak için cinsiyet farklılıklarına karşı saygı duymak gerekir.		
6. Dil, kültür için çok önemli bir olgudur.		
7. Kültürel unsurlar arasında tarihi bağlar yoktur.		
8. Toplamlar gelenek ve göreneklerine bağlı olmadan hareket ederler.		

B. Aşağıda verilen boşlukları doğru ifadelerle doldurunuz.

1. Toplumun yazılı olmayan kurallarına denir.
2. Kültürel unsurlar arasındaki bir milletin ses dünyasıdır.
3. Bir toplumun geçmişte meydana getirdiği olaylar olarak adlandırılır.
4. İnsanların veya grupların çevrelerindeki tanımadan oluşturdukları düşüncelere denir.
5. zaman içerisinde buldukları gruplara göre değişkenlik gösterebilir.

İPUCU

» Önyargı, bir durum karşısında önceden karara varmaktır.

» Farklı gruplarda farklı rollerimiz bulunur. Bir kişi aynı anda farklı rollere sahip olabilir.

1. Birey, yaşadığı sosyal hayat içinde kendi iradesiyle veya iradesi dışında, içinde yer aldıkları gruplara göre değişik rollere bürünmektedir. Evde çocukları için baba olan bir kişi okula gittiği zaman öğretmen rolüne geçebilmektedir.

Verilen bilgilere bakılarak,

- I. Bulduğumuz gruplar rollerimizi belirler.
II. Her ortamda aynı rollere bürünürüz.
III. Aynı kişi birden fazla rol üstlenebilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I ve III. D) I, II ve III.

2. Aile kurumunun hem yasalarla belirlenen görevleri hem de geleneklerle belirlenen işlevleri vardır. Anne, baba ve çocuktan oluşan ailedeki bireylere düşen roller, içinde buldukları toplumun yapısından ve geleneklerinden etkilenir.

Bu durumla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kültürel yapı, üstlenilen roller üzerinde etkilidir.
B) Üstlenilen roller toplumdan etkilenmez.
C) Gelenek ve göreneklerin toplum üzerinde etkisi yoktur.
D) Aile içerisinde hiç kimse rol üstlenmez.

3. Din, kültür unsurları içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Bilhassa eski devirlerde yüzyıllarca bu kültür unsuru ön planda bulunmuş ve öteki kültür unsurlarını gölgede bırakmıştır.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kültür unsurları içerisinde dinin farklı bir yeri vardır.
B) Din, kültürel unsur olarak her zaman ön planda tutulmuştur.
C) Toplumlar dine önem vermeden hayatlarına devam etmişlerdir.
D) Din, diğer kültürel unsurları gölgede bırakmıştır.

4. İnsanların bir durum karşısında kişisel izlenimlerini belirtmesi ön yargı olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği söz ön yargıya örnek oluşturmaz?

- A) Bu kitap çok satar.
- B) Sen bu sınavı kazanamazsın.
- C) Bu dersten başarılı olamam.
- D) Yarın okulda sınavım var.

5. Kültürün nesilden nesile aktarılmasını ve insanların birbirleri ile anlaşmalarını sağlayan, milletleri birbirinden ayıran, bireye millet olma bilinci kazandıran ve aynı milletleri bir arada tutan dildir. Kültürün devamlılığı dil ile gerçekleşebilir ancak dil de başka kültürel öğelerin bir sonraki nesile aktarılmasını sağlar.

Buna göre dil bir milletin;

- I. gelenek ve görenekler,
II. tarihi bilgiler,
III. dinî öğeler

özelliklerinden hangilerinin bir sonraki nesillere aktarılmasında etkilidir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

Test - 1

6. Çalışma hayatına giren kadın, annelik statüsünü ve rolünün dışında iş kadını olarak yer edinmeye başlamıştır. Koruyucu yasal düzenlemelerin yanında, kazanılan ekonomik özgürlüğün başını çektiği bu değişim beraberinde kadına sosyal ve ekonomik alanlarda eşitlik, iş paylaşımı, güç ve statü kazandırmıştır.

Verilen bilgilere bakılarak,

- I. Kadının iş hayatına girmesiyle birlikte toplumsal hayatta değişimler olmuştur.
- II. Kazanılan ekonomik bağımsızlık, kadınlar üzerinde olumsuz etkiler oluşturmuştur.
- III. Kadınların özgürlükleri sınırlandırılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

7. Eski bir Türk sanatı olan "ebru" Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar getirilmiştir. Kitap kapaklarının renklendirilmesinde kullanılmış, zamanla yeni tekniklerle geliştirilerek kültürün bir parçası olmuştur. Kuşaktan kuşağa usta-çırak ilişkisi ile aktarılan ebru sanatı el becerilerinin gelişmesine de katkıda bulunmuştur.

Ebru sanatı ile ilgili verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşamaz?

- A) El sanatları kültürel değerlerimizdendir.
B) Sanatsal faaliyetler bireylerin gelişimine katkıda bulunmaktadır.
C) Ebru sanatı kuşaktan kuşağa aktarılarak yayılmıştır.
D) Ebru sanatı Çin kültürünün etkisi ile oluşan bir sanattır.

İPUCU

» Dil, gelenek ve göreneklerin, tarihin dini özelliklerin sanatın ve diğer kültürel öğelerin sonraki nesillere aktarılmasını sağlar.

8. Birey olarak toplumun bizden beklediği davranışlar olarak ifade edebileceğimiz roller; oldukça çeşitlidir. Örneğin; Didem Hanım gün boyu okulda öğretmen rolünü gerçekleştirdikten sonra akşam markette müşteri rolüne bürünmekte, evine geldiğinde ise eş ve anne rolüne uyum sağlamaktadır.

Buna göre Didem Hanım'ın rolleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) En başarılı rolü müşteri rolüdür.
B) Öğretmen rolünü üstlenmesi ilgi ve yetenekleri ile ilgilidir.
C) Bazı rollerini kabullenememektedir.
D) Evdeki rolleri zaman içerisinde yapılması zor bir hâl almaktadır.

9. Dünya görüşü, bir milletin başka milletlerden farklı olan hayat felsefesidir. Bir milletin fertleri ortak kültür el değerlere, dolayısıyla tutum, zihniyet ve davranışlar bakımından çeşitli ortak özellikler gösterirler.

Bu bilgilere bakılarak,

- I. Dünya görüşü milletler arasında farklılık gösterir.
- II. Bir milletin fertleri ortak özelliklere sahiptirler.
- III. Dünya görüşü kültürel özellikler üzerinde etkili değildir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

İPUCU

» Kültür zamanla de-
ğişikliğe uğrayabilir,
birçok unsur içerir ve
dil ile nesilden nesile
aktarılır.

1. Murat Bey mühendis olmak için üniversiteyi okudu. Okulu bitirdikten sonra büyük bir şirkette iş buldu. İş bulması onun hayatında yeni gelişmelere sebep olacaktı. Aynı işyerinde çalışan Melek Hanım'la evlendi ve bu evlilikten iki çocukları olan çift aynı işyerinde çalışmaya devam etti. Murat Bey birkaç yıl sonra kendi işyerini açmaya karar verdi. Eşi Melek Hanım da onu destekledi. Yeni bir işyeri açan Murat Bey artık işçi değil patron olarak yeni hayatına devam edecekti.

Parçada anlatılanlardan hareketle Murat Bey ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Roller zaman içerisinde değişikliğe uğramıştır.
B) Her rolünün ayrı ayrı sorumluluğu bulunmaktadır.
C) Rollerini yaparken çatışmalar yaşamaktadır.
D) Aynı anda farklı rollere sahiptir.

2. Toplumsal yaşamda üzerimize düşen görevlere rol denir. Bir role sahip olduğumuzda o role ilgili sorumlulukları da üzerimize almış oluruz. Fabrikada işçi olarak çalışmaya başlayan bir birey, işçi rolünün üzerine düşen görevleri yerine getirme sorumluluğunu almış olur. Evlilik yapan çiftlerin önce eş rolünün, çocukları olunca ise anne ve baba rolünün gerektirdiği sorumlulukları üstlenmesi gerekir.

Paragrafta verilenlere bakılarak aşağıdaki seçeneklerden hangisinde, roller ile ilgili yanlış bir bilgi bulunduğu söylenebilir?

- A) Toplum içerisindeki her birey bir role sahiptir.
B) Bireylerin rolleri içinde buldukları duruma göre farklılaşır.
C) Bireyin rolleri arasına bir rol eklendiğinde sorumlulukları artar.
D) Roller kişinin hayatı boyunca değişikliklere uğrar.

3. Bir milletin sahip olduğu millî ve manevî değerlerin tümüne kültür denilmektedir. Milletin kültürel değerleri ortaktır ve tüm millete aittir. Türk milleti ortak kültürel değerlere sahiptir. Bölgesel değişiklikler gösterse de aynı kökten gelir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türk kültürüne ait ortak kültürel bir özellik değildir?

- A) Düğünlerde gelin ve damada takı takılması
B) Yurt dışına geziler düzenleyerek yabancı ülkelerin tanıtılması
C) Askere gidenler için uğurlama törenlerinin yapılması
D) Bayramlarda anlaşmazlıkların çözülmesi

4. Kültür; dil, din, gelenek ve görenek, tarih gibi unsurlardan oluşur. Dil, kültürün olarak nesilden nesile aktarılmasında baş faktördür. Bir milletin kültürü, o milletin bir arada yaşamasını, birlik ve beraberliğini sağlayan en önemli etkidir. Ancak kültür her ne kadar kendini korumaya çalışsa da farklı etkenler sebebi ile sürekli bir değişim içindedirler.

Verilenlere göre kültür ile ilgili,

I. Bir çok unsuru içinde barındırır.

II. Zamanla değişikliklere uğrayabilir.

III. Dil yoluyla sonraki nesillere aktarılır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I.

B) I ve II.

C) I ve III.

D) I, II ve III.

5. İnsanlar arasındaki önyargılar ve olumsuz yaşantılar, farklı inanç, mezhep ve kültürlere karşı kalıp yargıların oluşmasına neden olabilir. Kalıp yargılar günlük hayatın sorunlarından biridir. Toplumsal uyumu ve insan ilişkilerini de zorlaştırmaktadır.

Verilen bilgilere göre;

- I. Suriyeli mültecilerin Avrupa ülkelerinde dışlanması,
- II. görme engelli bir bireyin üniversiteyi kazanmasına şaşırılması,
- III. bir kimsenin İstanbul'da yaşadığı hırsızlık sebebiyle bu şehirde yaşanmaz düşüncesine sahip olması

durumlarından hangileri kalıp yargıya örnektir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

6. Üniversite giriş sınavında başarılı olan görme engelli Mehmet İstanbul'da bir hukuk fakültesini kazanır. Büyük bir şirkette hukuk danışmanı olmayı planlamaktadır. Azmi ve çalışkanlığı ile çevresine örnek olmuştur. Toplumdaki ön yargılara rağmen hiçbir zaman umudunu kaybetmeden çalışan Mehmet tüm ön yargıları kırarak mesleğinde başarılı olur. Meslek tanıtım konferanslarında deneyimlerini genç arkadaşlarıyla da paylaşmaya başlamıştır.

Mehmet'in yaşadıklarından hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Engelli bireyler toplumdaki ön yargılar nedeniyle başarısız olmaktadır.
B) Ön yargılar insanların başarılarına engel değildir.
C) Ön yargıların azalması toplumsal uyumu kolaylaştırmaktadır.
D) Özel gereksinimli olmak başarıya engel değildir.

İPUCU

» Kalıp yargılar insanların yaşantılarını olumsuz etkilemektedir.

7. Van depreminde göçük altında kalan Hasan bacaklarını kaybetti. Protez bacaklar sayesinde yeniden yürümeye başladı. Devletin yaptığı yardımlar sayesinde de ailesinin geçimini sağlamaya başladı. Boş durmak yerine çalışmaya da düşündü. Ancak yaptığı iş başvuruları çalışmak için yetersiz olacağı endişesiyle başvuru yaptığı şirketler tarafından reddedildi.

Metinde anlatılanlar aşağıdaki yargılardan hangisini kanıtlar niteliktedir?

- A) Kalıp yargılar engelli bireylerin hayat mücadelesini olumsuz etkilemektedir.
B) Engelli insanların çalışmasına gerek yoktur.
C) Çalışmak için sağlam fiziki yapıya sahip kişiler tercih edilmelidir.
D) Kalıp yargılar iş verimini ve ekonomiyi canlandırmaktadır.

Bilgi Hazinem

Birlikte Daha Güçlüyüz

- ↳ İnsanlar beslenme, giyinme; barınma eğitim, sağlık gibi ihtiyaçlarını karşılamak için bazı kurumlara ihtiyaç duyarlar. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma bu ihtiyaçları karşılamak üzere ortaya çıkan, birlik ve beraberliği artıran değerlerdir. Bu değerler doğrultusundaki faaliyetler arttıkça toplumun huzuru da artar.
- ↳ Ülkemizde bulunan toplumsal yardımlaşma kurumlarının bazıları şunlardır:
 - ▶ Kızılay
 - ▶ Yeşilay
 - ▶ Vakıflar Genel Müdürlüğü
 - ▶ Sağlık Bakanlığı
 - ▶ İl Özel İdareleri
 - ▶ Belediyeler
 - ▶ Gönüllü Yardım Kuruluşları
- ↳ Kızılayın amacı savaşta ve barışta yurt içinde ve dışında, doğal afet ve felâketlere uğrayanlara yardım etmek, sosyal dayanışmayı desteklemektir. Kızılay bulaşıcı hastalıklara karşı açılan mücadeleye katılır. Doğal afetlerde zarar gören insanlara yardım eder.
- ↳ Yeşilay, ülkemizde zararlı alışkanlıklara karşı halkı bilinçlendirmeyi ve bu alışkanlıklardan uzak tutmayı amaçlar.
- ↳ Türkiye’de gönüllü olarak görev yapan kuruluşlar
 - ▶ Mehmetçik Vakfı
 - ▶ Türk Eğitim Vakfı
 - ▶ Türkiye Deprem Vakfı
 - ▶ Arama Kurtarma Derneği (AKUT)
 - ▶ Türkiye Sokak Çocukları Vakfı
 - ▶ TEMA
 - ▶ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
- ↳ Resmi ya da gönüllü olarak kurulan kuruluşlar insanlara zor günlerinde yardım etmek gibi amaçlarının yanında toplumun dayanışma içerisinde olmasını sağlamaktadır. Bir elin nesi var, iki elin sesi var atasözünden de anlaşılacağı gibi toplumda yaşayan insanların birbirlerine karşı ihtiyaçları bulunmaktadır. Dolayısıyla toplumda birlik ve beraberlik oluşturarak zorlukların üstesinden gelinmeye çalışılmaktadır.

Sorumluluklarımızın Çözümünü Biliyorum

- ↳ Özgürlük herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya uğramadan düşünebilmek ve davranabilmektir.
- ↳ Günlük yaşamımızda karşılaştığımız sorunları çözerken hak ve özgürlüklerimizi dikkate almalıyız.
- ↳ Tüketici olarak haklarımız çiğnendiğinde; tüketici mahkemesi, reklam kurulu ve tüketici hakları derneklerine dilekçe yazarak başvurabiliriz.
- ↳ Hizmet aksamaları gibi sorunlarla karşılaştığımızda ise muhtarlıklar, belediyeler, kaymakamlıklar ve valiliklere başvurabiliriz.
- ↳ Sorunlara çözüm ararken başkalarına haksızlık yapmamalıyız.
- ↳ Bütün insanlar hak ve özgürlükler yönünden eşit doğarlar.
- ↳ Anayasa ile güvence altına alınmış bazı haklarımız şunlardır:
 - ▶ Yaşama hakkı
 - ▶ Kişi dokunulmazlığı
 - ▶ Düşünce özgürlüğü
 - ▶ Konut dokunulmazlığı
 - ▶ Eğitim hakkı
 - ▶ Çalışma hakkı
 - ▶ Sağlık hakkı
 - ▶ Özel hayatın gizliliği
 - ▶ Dilekçe hakkı
- ↳ İnsan hakları içerisinde çocuk haklarına özel bir yer ayrılmıştır. Çocukların haklarını korumak için “Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” imzalanmıştır.
- ↳ Hak ve özgürlüklerin korunduğu ve yaşatıldığı ülkelerde, huzur ve güven ortamı oluşur. Yaşam kalitesi artar.
- ↳ Haklarının neler olduğunu bilen bireylerin olduğu toplumlarda sorunlar azalır.

**Düşün,
Eşleştir**

A. Aşağıda kutucuklarda verilen kelimeleri yanlarındaki uygun cümlelerle eşleştiriniz.

1. İnsanların özgür bir şekilde düşündüklerini açıklama hakları vardır.

2. Doğal afetlerde yardıma koşan en önemli kurumdur.

3. Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılmaz.

4. Ülkemizde zararlı alışkanlıklara karşı mücadele eden kuruluştur.

5. İnsanların zor durumlarda birbiriyle yardımlaşmaları bu düşüncenin önemini gösterir.

6. Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya uğramadan düşünebilmek ve davranabilmektir.

7. İnsanların elde ettikleri haklara karşılık yapmakla yükümlü olduklarıdır.

8. Hiç kimsenin evine izinsiz bir şekilde girilmemesidir.

9. Hiç kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz.

10. Tüketici sorunlarıyla ilgili başvurabileceğimiz bir yerdir.

a. Eğitim hakkı

b. Çalışma hakkı

c. Hakem Heyeti

d. Düşünce özgürlüğü

e. Konut dokunulmazlığı

f. Sorumluluk

g. Kızılay

h. Özgürlük

i. Yeşilay

k. Birlik ve beraberlik

1.

Çocuklar, özgürlük ve temel haklarımız konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Ayşe Öğretmen

Ayşe Öğretmen'in sorusuna hangi öğrencinin verdiği cevap yanlıştır?

- A) Herkesin eğitim görme özgürlüğü ve hakkı vardır.
Mert
- B) Sahip olduğumuz temel hak ve özgürlükler anayasamızca güvence altındadır.
Nurcan
- C) Eşitlik ve özgürlük, sadece bazı insanlara verilen haklardandır.
Oğuz
- D) Kanunlar ve kurallar çerçevesinde hareket etmek en önemli sorumluluklarımızdandır.
Tuğçe

2. Dünya'da çocukların haklarını korumak amacıyla faaliyet gösteren UNICEF, çocukların eğitim, sağlık ve güvenli şekilde yaşamalarını sağlamak için Birleşmiş Milletler bünyesinde kurulmuştur.

Buna göre çocuk hakları konusunda çalışmalar yapan UNICEF'in çalışmaları arasında hangisinin bulunması beklenmez?

- A) Engelli ve tehlike altında olan çocuklarla ilgilenmek
- B) Çocuk işçilerin çalıştırılmalarını teşvik etmek
- C) Çocukların eğitim, sağlık ve spor imkanlarından eşit şekilde yararlanmalarını sağlamak
- D) Çocukların yaşam kalitelerini arttıracak projeler hazırlamak

İPUCU

» Eşitlik ve özgürlükler tüm insanlığa verilen haklardır.

3. Haklarının ne olduğunu bilen bilinçli bireylerden oluşan toplumlarda karşılaşılabilecek sorunlar azalır, yardımlaşma, birlik ve beraberlik bilinci gelişir. İnsanlar arasındaki iletişim artar. Hak ve adalet kavramlarına önem verilir.

Bahsedilen toplumların var olduğu ülkelerde aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Sorunlar konuşularak ortak çıkarlar doğrultusunda çözümlenir.
- B) İnsanlar yaşamlarını kurallar çerçevesinde düzenler.
- C) Gücü ve maddi imkanı olan insanlar ön plana çıkar.
- D) Ortaya çıkan sorunlar, temel sebepleri bulunarak çözümlenir.

4. **Olay:** Elif, uzun zamandır vitrinde gördüğü tişörtü satın almış ancak eve gelip paketi açtığı anda tişörtte küçük bir delik olduğunu fark etmiştir. Hemen tişörtü aldığı mağazaya alışveriş fişi ile giderek tişörtü değiştirmek istemiştir. Mağaza görevlisi Elif'e ---- söylemiştir.

Verilen olaya göre mağaza görevlisi aşağıdakilerden hangisini söylerse sorunu hak, özgürlük ve sorumluluk temelinde çözümlenmiş olur?

- A) tişörtü hemen değiştirebileceğini
- B) deliğin önemsenmeyecek kadar küçük olduğunu
- C) satılan malın geri alınmayacağını
- D) tişörtün evde delinmiş olabileceğini